

دی‌دگاه

شماره: ۶۴۶		موضوع: ضرورت جلب همکاری تاجیکستان در موافقت نامه تجاري اکو
تاریخ: ۱۳۹۳/۳/۲۷		
تهیه و تنظیم: فرزاد مرادپور		
توضیح اجمالی:		
بیش از یک دهه از زمان انعقاد موافقت نامه تجارت ترجیحی اکو می گذرد و هنوز این موافقت نامه به مرحله اجرا نرسیده است . چنین عملکردی برای سازمانی که ابتکار تاسیس و مقر دبیرخانه آن به ایران تعلق دارد بی تردید قابل قبول نیست . دبیرخانه اکو آخرین مانع اجرایی شدن موافقت نامه را ضرورت تصویب پیوست های آن در تاجیکستان بر اساس تفسیری که از سوی این کشور مطرح گردیده است می داند . در زمان طرح این موضوع، چنین به نظر میرسید که تاجیکستان به جای پیوستن به ترتیبات تجاری اکو می خواهد به ترتیبات تجاری اوراسیا شامل روسیه، قزاقستان و بلاروس بپیوندد و اکو از اولویت های تجاری آن خارج گردیده است . اما وقایعی که در واپسین مراحل الحاق تاجیکستان به سازمان جهانی تجارت در سال ۱۳۹۱ روی داد و نشان از احتراز این کشور از هماهنگی با روسیه در خصوص تعهدات الحاق داشت حاکی از تغییراتی در گرایش این کشور به روسیه بود. با اعلام موجودیت اتحادیه اوراسیا که اخیراً صورت گرفت و وقایع اخیر اوکراین، جهت گسترش این اتحادیه متوجه ارمنستان و تاجیکستان گردیده است و با توجه به ترتیبات منعقد شده با تاجیکستان در قالب اکو و پیوندهای عمیق فرهنگی ایران با تاجیکستان که زمینه ساز بسط مناسبات تجاری خواهد بود ضرورت دارد که پیگیری فشرده ای در خصوص جلب همکاری این کشور در قالب اکو صورت گیرد تا موافقت نامه تجاری اکو به عنوان نخستین تشکل منطقه ای کشورمان پس از یک وقفه طولانی به مرحله اجرا برسد. اگرچه مطابق با موافقت نامه تجاری اکو بنا بر د ظرف ۸ سال در ۸۰ درصد خطوط تعرفه ای هر کشور حداکثر تعرفه اعمالی ۱۵ درصد باشد سه کشور ترکیه، تاجیکستان و افغانستان همینک در بیش از ۸۰ درصد خطوط تعرفه ای خود تعرفه حداکثر ۱۵ درصد را اعمال می کنند و تنها پاکستان و ایران هستند که سقف تعرفه ای مذکور را در حدود ۶۵ درصد خطوط تعرفه ای خود اعمال می نمایند و می توان گفت در سال هفتم اجرای پیشاپیش تعهدات قرار دارند لذا مهلت اجرایی ۸ ساله معنای خود را از دست داده است و نیازمند بازنگری است . در این خصوص چنانچه چشم انداز تعیین شده پیشین وزیران اکو مبنی بر ارتقای موافقت نامه تجاری اکو به موافقت نامه تجارت آزاد اکو در سال ۲۰۱۵ مبنای قرار گیرد می توان طی اصلاحیه ای اعمال نرخ حداکثر ۱۵ درصد را در خصوص ۸۰ درصد خطوط تعرفه ای هر یک از اعضا در سال ۲۰۱۵ و کاهش نرخ به ۱۰ و ۵ در دوساله متعاقب آن را مقرر نمود تا منطقه تجارت آزاد اکو میان ۵ کشور ظرف ۳ سال عملیاتی گردد.		
نکات کلیدی:		
۱- اجرایی شدن موافقت نامه تجارت ترجیحی اکو که بیش از یک دهه از انعقاد آن میگذرد منوط به تکمیل فرایند تصویب در تاجیکستان بعنوان پنجمین عضو جهت رسیدن به حد نصاب است. ۲- تاجیکستان در معرض پیوستن به اتحادیه اوراسیا شامل روسیه، قزاقستان و بلاروس قرار دارد. ۳- نشانه هایی از کاهش گرایش تاجیکستان برای پیوستن به این اتحادیه بروز یافته است. ۴- پیگیری فشرده جلب همکاری تاجیکستان در قالب اکو در مقطع کنونی ضرورت و فوریت دارد. ۵- اجرای موافقت نامه تجاری اکو مستلزم حذف مهلت اجرا و بلکه تعیین نرخهای هدف جدید است که می تواند به تشکیل منطقه تجارت آزاد اکو ظرف ۳ سال بینجامد. ۶- جلب همکاری کشورهای دارای قابلیت مناسبات نزدیک همچون تاجیکستان، فارغ از چهارچوب اکو نیز می تواند در قالب ترتیبات دوجانبه یا چند جانبه منتخب موضوعیت داشته باشد. لذا چنانچه دغدغه رقابت با ترکیه در این ترتیبات همچنان وجود داشته باشد میتوان انعقاد یک منطقه تجارت آزاد میان ۳ کشور فارسی زبان ایران، افغانستان و تاجیکستان به همراه پاکستان را دنبال کرد.		
تأیید رئیس گروه مشاوران:		تأیید رئیس مؤسسه: